

Priopćenje za medije

Luxembourg, 23. rujna 2021.

Potpoma EU-a reformama u Ukrajini nije djelotvorna kad je riječ o borbi protiv korupcije na visokoj razini

Korupcija na visokoj razini i tzv. „zarobljavanje države” i dalje su rašireni problemi u Ukrajini unatoč mjerama koje poduzima EU, stoji u tematskom izvješću koje je objavio Europski revizorski sud (Sud). EU pristupa problemu korupcije u Ukrajini kao međusektorskom prioritetu te je financijska sredstva i mjere usmjerio na različite sektore – od konkurentnog okruženja do pravosuđa i civilnog društva. Međutim, pružena potpora i uvedene mjere nisu polučile očekivane rezultate, poručuju revizori.

EU već 20 godina pruža potporu Ukrajini u provedbi njezina plana reformi, kojim je obuhvaćeno i suzbijanje korupcije, jedne od najvećih prepreka razvoju te zemlje. Korupcija na visokoj razini i vrsta korupcije poznata kao „zarobljavanje države” duboko su ukorijenjeni problemi u Ukrajini, koji ne samo ometaju tržišno natjecanje i rast nego i ugrožavaju demokratske procese. Zbog korupcije se na godišnjoj razini gube desetci milijardi eura. Europska komisija, Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD) i savjetodavna misija EU-a pokušale su doprinijeti rješavanju tog problema te su pružile potporu reformama u svrhu jačanja vladavine prava i suzbijanja korupcije u Ukrajini.

EU je već dugi niz godina svjestan da postoji međusobna povezanost oligarha, visokih dužnosnika, političara, pravosuđa i poduzeća u državnom vlasništvu. Međutim, revizori ističu da EU nije izradio konkretnu strategiju koja bi bila usmjerena na korupciju na visokoj razini. Tako se, primjerice, aktivnosti EU-a tek rubno dotiču problema nezakonitih novčanih tokova, koji obuhvaća i pranje novca. Ipak, EU pruža potporu mnogim antikorupcijskim reformama i aktivnostima u Ukrajini. Razina potpore u većini slučajeva ovisi o postizanju određenih uvjeta, no Komisija te uvjete često tumači preopćenito, što dovodi do pretjerano pozitivnih procjena. Kao primjer revizori ističu sustav bez viza, koji nije preispitan iako nisu postignuta dva od tri uvjeta potpore EU-a.

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

„Unatoč raznolikoj potpori koju je EU pružio Ukrajini oligarsi i interesne skupine i dalje ugrožavaju vladavinu prava u toj zemlji i ometaju njezin razvoj”, izjavio je Juhan Parts, član Europskog revizorskog suda zadužen za ovo izvješće. „Ukrajini je potrebna ciljana i učinkovita strategija za borbu protiv moćnih oligarha i za ublažavanje problema zarobljavanja države. EU bi u tome mogao odigrati puno veću ulogu nego do sada.”

EU je na terenu postigao tek ograničene rezultate. Njegova potpora borbi protiv struktura i postupanja koji ometaju tržišno natjecanje usmjerena je na korporativno upravljanje i usklađivanje ukrajinskog zakonodavstva sa standardima EU-a. Osim kad je riječ o potpori koju EU pruža neovisnim medijima i aktivistima, njegova potpora nije usmjerena na prepoznavanje korupcijskih mreža na visokoj razini u koje su uključena javna poduzeća. Budući da je velik broj poduzeća u Ukrajini korumpiran i da ona sudjeluju na tržištu kao članovi oligopola ili pak imaju monopol na tržištu, revizori smatraju da je EU trebao uvesti izravnije mjere za uklanjanje prepreka slobodnom i poštenom tržišnom natjecanju.

Isto tako, potporom EU-a pravosudnoj reformi nisu postignuti dovoljni rezultati. Ipak, EU je u okviru svojih projekata i pomoći za izgradnju kapaciteta pomogao u izradi novog nacrtu ukrajinskog Ustava i mnogobrojnih zakona. Potpora je pružena i osnivanju novog vrhovnog suda, ističu revizori. Međutim, ta bi se postignuća u bilo kojem trenutku mogla poništiti zbog brojnih pokušaja zaobilaženja zakona i ublažavanja reformi. Takvi su pokušaji doveli do ozbiljnih zastoja koji se nisu mogli ublažiti mjerama EU-a.

Slično tome, glavne institucije za borbu protiv korupcije osnovane uz pomoć EU-a još se uvijek nisu nametnule kao ozbiljni akteri. Cjelokupni sustav za istraživanje, kazneni progon i suđenje u predmetima korupcije na visokoj razini počiva na slabim temeljima. Iako je Visoki antikorupcijski sud počeo ostvarivati obećavajuće rezultate, njegova djelotvornost, neovisnost i održivost redovito se dovode u pitanje. Još je jedan takav primjer Nacionalni ured za borbu protiv korupcije. Iako je politička potpora EU-a pomogla da Ured nastavi s radom i bude neovisan, on je pod stalnim pritiskom protivnika, a njegove odluke ovise o radu drugih karika u lancu, kao što su tužitelji i forenzički ured. Međutim, revizori upozoravaju da ako je slaba jedna karika u institucijskom lancu, čitav lanac ne funkcionira pravilno.

Kontekst

Ukrajina je zemlja Istočnog partnerstva EU-a kojoj se pruža potpora u okviru Europskog instrumenta za susjedstvo, pod uvjetom da se poštuje vladavina prava. Europska komisija sveukupno je od 2014. dodijelila otprilike 5,6 milijardi eura programima makrofinancijske pomoći (MFP) i 2,2 milijarde eura programima pomoći. Isto tako, Komisija pruža jamstva za zajmove Europske investicijske banke u iznosu od 4,4 milijarde eura. EU je najveći donator Ukrajini.

Tematsko izvješće br. 23/2021: „Suzbijanje korupcije na visokoj razini u Ukrajini: pokrenuto je nekoliko inicijativa EU-a, ali nisu postignuti dovoljni rezultati” dostupno je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu) na 23 jezika EU-a.

Sud će kasnije ove godine objaviti i izvješće o potpori EU-a [vladavini prava na zapadnom Balkanu](#).

Sud predstavlja svoja tematska izvješća Europskom parlamentu i Vijeću EU-a, kao i drugim zainteresiranim stranama, kao što su nacionalni parlamenti, dionici u predmetnom sektoru i

predstavnicu civilnog društva. Velika većina preporuka koje Sud iznosi u svojim izvješćima provede se u djelo.

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547